

عفونت های بیمارستانی و استانداردهای پیشگیری از آن

شهره دابشلیم¹، بهاره دهقانی²

1- مدیر پرستاری، مرکز تحقیقات قلب و عروق، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران.

2- کارشناس ارشد پرستاری، مرکز تحقیقات قلب و عروق، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران.

مقدمه: از آنجایی که در بسیاری از موارد عفونت های بیمارستانی نادیده گرفته می شوند، همین امر سبب بروز عوارض جبران ناپذیری می شود که منجر به صرف هزینه های گزاف و ضررهای فردی می شود. عفونت بیمارستانی به عفونتی اطلاق می شود که 48 الی 72 ساعت پس از بستری شدن در بیمارستان بروز نماید به شرط آنکه بیمار در زمان بستری به آن دچار نبوده و یا در دوران کمون آن هم نباشد. میزان عفونت بیمارستانی در یک مرکز بهداشتی درمانی نشان دهنده کیفیت خدمات ارائه شده در آن مرکز می باشد. روزانه در آمریکا 247 نفر بر اثر عفونت های داخلی بیمارستانی جان خود را از دست می دهند. سالانه 2 میلیون بیمار و 80 هزار مرگ در آمریکا بر اثر عفونت های بیمارستانی اتفاق می افتد. در انگلستان عفونت های بیمارستانی سالانه 320 هزار نفر را بیمار می کند و جان 5 هزار نفر را می گیرد. 25 درصد بیماران در بخش های ویژه در کشورهای پیشرفته و نیمه پیشرفته به یک نوع از عفونت های بیمارستانی مبتلا می شوند. در کشورهای در حال توسعه 4384 کودک به علت عفونت در بیمارستان فوت می کنند. در آمریکا طی دهه های اخیر خطر ابتلا به عفونت های بیمارستانی به طور چشمگیری افزایش یافته و 4/7 تا 5/7 میلیارد دلار هزینه کنترل عفونت می شود. عفونت های بیمارستانی سالانه یک میلیارد هزینه به حوزه سلامت انگلستان وارد می کند. نرخ بروز عفونت های بیمارستانی در کشور ما 10 درصد است به طوریکه سالانه 6 میلیون بیمار در 800 بیمارستان کشور بستری می شوند.

بحث: شایع ترین عفونت های بیمارستانی شامل: عفونت دستگاه ادراری (30 تا 40%) بوده و پس از آن پنومونی (15 تا 20%) و عفونت زخم جراحی (24%) و عفونت دستگاه گردش خون (10%) می باشد. طی بررسی های انجام شده، عوامل باکتریایی بیشترین عامل عفونت های بیمارستانی بوده و در بین باکتری ها، اشیریشیاکولی (در بالغین)، استافیلوکوک آرتوس (در اطفال و نوزادان)، پسودومونا آئروژینوا، انتروکوک و کلبسیلا، شایع ترین میکروارگانیسم های بیماریزا هستند. مهمترین راه انتقال عفونت، تماس مستقیم و یا غیر مستقیم در بیمارستان است. بعضی مطالعات بیان می کنند که بیماران و کارکنان، غذا، هوا، آب، داروها و مواد زاید معلق در هوای بیمارستان ها از عوامل عفونت زا در بیمارستان ها می باشند. به عقیده این مطالعات انواع عفونت ها شامل عفونت های معده ای و روده ای، تنفسی، چشم، تناسلی، پوست، سیاه زخم، ایدز، مننژیت و تب های خونریزی دهنده خواهند بود. پژوهش ها کمبود چالش های ارتقای سطح بهداشت بیمارستان ها را به علت عدم توجه مدیران، عدم تخصیص منابع مالی و انسانی، عدم ارائه آموزش های لازم، عدم نظارت و پایش کافی، کم توجهی به محیط بیمارستان ها به علت مشکلات مالی و پرسنلی، عقب بودن ساختار فیزیکی بعضی از بیمارستان ها از استانداردهای موجود، عدم امکان تشخیص آزمایشگاهی بسیاری از عفونت ها، شروع درمان با آنتی بیوتیک های وسیع الطیف و تغییر آنها صرفاً بر مبنای یافته های بالینی و در نتیجه استفاده از آنتی بیوتیک های متنوع تر و گران تر و عدم همکاری و هماهنگی لازم درون بخشی می دانند.

در این مقاله سعی شده استراتژی های کنترل عفونت بیمارستانی که شامل فعال نمودن کمیته های کنترل عفونت بیمارستانی، برقراری نظام مراقبت عفونت بیمارستانی، تهیه متون علمی آموزشی، آموزش کارکنان و بویژه پرستاران کنترل عفونت، استفاده از دستورالعمل های اخیر بهداشتی، تاکید بر شستن دست ها، تقویت توان آزمایشگاه ها، جداسازی مناسب بیماران، ارزیابی موارد همه گیری و انجام مداخلات لازم، رعایت نکات و اصول گندزدایی و سترون سازی، دفع بهداشتی زباله، مراقبت از کارکنان و ایمن سازی آن ها، محدودیت مصرف آنتی بیوتیک های وسیع الطیف و تامین وسایل حفاظتی فردی پرسنل بیمارستان ها به تفصیل پرداخته شود.

نکات کلیدی : عفونت بیمارستانی، پیشگیری ، کمیته کنترل عفونت.

1-مدیر پرستاری - دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه- بیمارستان قلب و عروق امام علی (ع).

2- کارشناس ارشد پرستاری - دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه- بیمارستان قلب و عروق امام علی (ع).